

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

**Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)**

БЮЛЕТИН №7

Юли 2018

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация *“Америка за България”*.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация *„Америка за България“* или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По първоначални оценки на САРА, реколтираните площи с царевица през тази година ще възлязат на 433 хил.ха. Очакваното производство може да достигне до 2,9 млн.т. Предпоставка за увеличената прогноза за добива от царевица е благоприятното време и значителната влажност през това лято.
- За последно, подобен м.юли е имало през 2002 г., когато сумарните валежи са били 158 л/м². През същата година м.август, макар и по-сух е имал повече от обичайните валежни количества.
- При слънчогледа се очаква намаление на площите до 727 хил.ха. Оценката на САРА за реколтата 2018/19, е тя да е около 1,77 млн.т.
- Изкупните цени на място в началото на реколтата са по-високи от тези през изминалата година. През м.август се прогнозира цени на хлебна пшеница в района на Североизточна България - 285 лв/т (277 лв/т през 2017 г.), фуражна пшеница – 265 лв/т (262 лв/т през 2017 г.) и ечемик – 270 лв/т (257 лв/т през изминалата година).

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- Корекциите надолу за реколтата от пшеница, ечемик и рапица през тази година води до малко по-високи цени. В Черноморския регион, най-голямо увеличение през м.юли, 2018 г. на годишна база има при ечемика – 200 US\$/т (+21%), следван от фуражната пшеница – 188 US\$/т (+13%).
- Оценките са за нова силна година при царевицата, като световното производство да нарасне до 1,05 млрд.т. (+2% на годишна база). Украйна ще достигне своеобразен рекорд от 30 млн.т. Средните цени за ЕС могат да паднат до 150 евро/т, докато за пазарната 2017/18 г. ще бъдат около 160 евро/т.
- Започналата търговска война между САЩ и Китай се отразява негативно на американските производители на соя. През м.юли, американската соя се търгува на нива около 320-330 USD/т, а бразилската 380-390 USD/т.
- Истински бум има в цените на слънчогледов шрот заради засилено търсене от Китай и по-малката преработка породена от ниските цени на слънчогледовото семе. FOB цената от Украйна за м.юли, 2018 г. достига 245 USD/т. За същия месец, американски соев шрот на FOB цена оттам може да бъде намерен за 350 USD/т, при обичайна разлика между двата продукта около 200 USD/т.
- Отчита се огромен срив на цената на палмово масло през последните седмици. FOB цените от основните износители (Малайзия и Индонезия) през настоящия месец паднаха до около 570-580 USD/т. Високата детерминираност между цената на слънчогледовото и палмово олио ще доведе до нов натиск върху първото през новата пазарна година.
- По прогнози на [USDA](http://www.usda.gov), световната реколта от рапица ще падне с около 3% на годишна база, докато търговията ще нарасне с около 4%. Това вероятно ще предотврати спад в цените.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	04.2018	05.2018	06.2018	07.2018*	08.2018*
Хлебна пшеница	287,02	288,43	291,28	290	285
Фуражна пшеница	273,03	270,84	280,90	270	265
Ечемик	254	254	280,12	270	270
Царевица	289,13	293,06	295,86	290	280
Слънчоглед**	555,5	563,4	581,25	580	575

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация

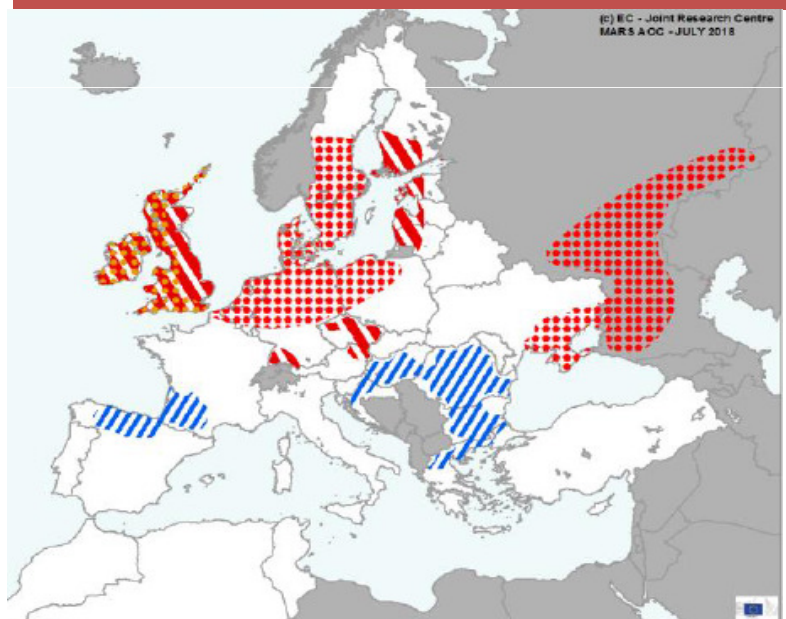
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	05.2018	06.2018	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	176,30	196,58	+40%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	110,75	-	-
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	151,53	136,75	-3%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	661,65	650,90	-23%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Райони с опасни климатични условия 1 юни, 2018 г. – 15 юли, 2018 г.

Преовлажняване
Дефицит на влага

Натрупване на високи температури
Засушаване

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, July 2018

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- С оглед на неблагоприятното време от началото на м.юни, с висока влажност и по-малък брой слънчеви дни, предвижданията на САРА са за по-слаба реколта от полското производство на зеленчуци.
- По текущи прогнози, общото производство на домати през 2018 г. може да падне до 145 хил.т. Това ще бъде приблизително с 9% по-малко отколкото е реколтата през 2017 г. Делът на полските домати ще остане водещ с около 91 хил.т, намаление с около 11% в сравнение с 2017 година.
- Производството на краставици през 2018 г. се очаква да се колебае в рамките на около 58 хил.т. Отбелязаният през 2017 г. ръст в количествата от открити площи ще претърпи най-сериозен спад и от 15 хил.т. може да падне на около 9 хил.т.
- Предвиждания на САРА при пипера са за производство от 55 хил.т. Пиперът е сред 3 култури с най-големи колебания на производството защото най-голяма част от това производство се прави на открито.
- Цените е много вероятно да бъдат по-високи отколкото средните за последните 5 години. При домати, средногодишните цени на дребно се очаква да бъдат около 2,50 лв/кг - 4% над тези от периода 2013-2017 г., при пипера да достигнат 2,20 лв/кг - 7% над тези за последните 5 години, а при краставиците да останат на около 2,50 лв/кг - с 3% по-малко отколкото в предходните 5 години.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- най-разпространени в световен мащаб през 2017 г., по данните на Рабобанк, по произведени количества са: домати (170 млн.т.), лук (95 млн.т.), краставици (82 млн.т.), пиперът е на 7 място (40 млн.т.).
- Доматите са и най-търгуваният зеленчук и съставляват 22% от обема на зеленчуковата търговия, докато пипера е на 2 място с дял от 12%, а износните количества на краставици възлизат на 6%.
- Световното производство на краставици през 2017 г. възлезе на около 82 млн.т., което е 2% повече отколкото през 2016 г. За последните 5 години се отчита почти 19% ръст на световното предлагане, като безспорен лидер е Китай с 83%, а много след тях са Иран с 2%. За последните години европейските страни са водещи експортъри на краставици в света, като от обща стойност на търговията 2,8 млрд.долара.
- Производството на сладък пипер в света достига около 40 млн.т. през 2017 г. Производството расте с 3% годишно в последните години. Най-голям производител е Китай с 51%, Мексико – 8% и Турция – 7%. Стойността на световната търговия със сладък пипер възлиза на 6 млрд. US\$. Трите лидери в износа са: Мексико – 22%, Испания – 21% и Холандия – 17%. Според водещи аналитични агенции в следващите години се очаква стабилен ръст в търсенето на пипер (зелен и червен).

Изкупни цени, лв./тон

	04.2018*	05.2018*	06.2018*	07.2018*	08.2018*
Домати	1,00	1,00	0,90	1,00	0,80
Краставици	1,80	1,10	0,70	0,90	0,70
Пипер			1,20	1,40	1,00

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	04.2018	05.2018	06.2018	07.2018*
Домати - оранжерийни	2,72	2,06	1,68	1,27
Домати - внос	2,09	1,54	1,25	1,3
Краставици - оранжерийни	2,42	1,86	1,24	1,45
Краставици - внос	2,21	1,57	1,04	1,17

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	04.2018	05.2018	06.2018	07.2018*
Домати	2,45	2,71	2,09	1,74
Краставици	3,13	2,98	1,79	2,21
Чушки (зелени)			2,64	2,12

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Засилване на националистичните тенденции в Европа в последните 1-2 години се забелязва и в земеделието. В много от страните, насочване предпочитанията на потребление върху родното производство на плодове и зеленчуци става все по-отчетливо. Очаква се в следващите години да намалее вътрешнообщностната търговия, като се засилят опитите за увеличаване на местното снабдяване със земеделски продукти.
- Цените на домати в Европа от началото на м.юли вървят надолу, но много по-слабо отколкото в предишни години. През настоящия месец, цените на едро в Испания са около 0,80 US\$/кг, в Холандия около 0,50 US\$/кг. Най-ниски цени на които може да се намерят домати са Турция и Мароко, основни вносителки в Европа, където цените са около 0,20 US\$/кг.
- Цените на краставиците в основните производителки, като Испания и Холандия през м.юли падат със средно около 30% на месечна база и в момента се продават на едро на около 0,40-0,50 евро/кг. Не се очаква тези цени да падат в следващите седмици заради горещото време, което пречи на нормалното развитие на растенията.
- Цените на пипера през тази година са по-ниски отколкото през изминалата. Цените на едро в Холандия през м.юли са около 0,67 US\$/кг, в Италия – 1US\$/кг. Година по-рано в зависимост от сорта, цените бяха средно с около 25% по-високи отколкото през настоящата.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Стабилните цени на млякото в цяла Европа до момента благоприятстват задържането и на изкупните цени у нас. Свободните количества мляко от пазарите в Западна Европа се продават на около 0,32-0,38 евро/кг, цената на сухото мляко расте за 3 пореден месец, което предполага, че средните изкупни цени у нас няма да падат под 0,56 лв/кг.
- По данни на МЗХГ, за периода януари-май, 2018 г. в мандрите е изкупено с около 16% повече краве мляко отколкото година по-рано. През м.май се забелязва забавяне на темповете на изкупено краве мляко. По оценка на САРА, през тази година преработеното в мандрите краве мляко ще достигне около 612 хил.т.
- За същия период януари-май, 2018 г., в мандрите е изкупено около 16,3 хил.т друго мляко, основно овче. На годишна база не се отчита разлика в изкупеното такова мляко. По данни на МЗХГ през 2017 г. изкупеното овче мляко е около 27,7 хил.т, а предвижданията на САРА през 2018 г., то да достигне 26,4 хил.т.

Развитие на млечната верига в света

- Изкупеното мляко за януари-май на 2018 в ЕС се увеличава с 1,9% спрямо същия период на миналата година, което е под очакваните нива на производство, основно поради по-топлото и сухо време. ЕК прогнозира до края на годината ръстът на производството на сурово мляко да е 1,2 % на годишна база.
- Решението да се свалят тръжните цени за сухото мляко на склад в Съюза за момента изглежда правилно. Над 100 хил. т. са освободени от складовете, 6% е ръста на производството на обезмаслено сухо мляко от началото на годината и същевременно цената се е покачила до около 1500 евро на тон. Фактор благоприятстващ това пазарно развитие е спадът на курса на еврото спрямо долара през м.май и юни.
- Наблюдава се засилване при износа на млечни продукти от ЕС. Делът на вносът в Китай продължава да нараства в стойност. При млечните масла има запазване на нивата. Те биват конкурирани от продукти от Океания, Украйна и Беларус. Големият въпрос пред развитието на пазара е какво ще се случи в търговските спорове предприети от САЩ с редица страни, включително и ЕС.

Актуална информация

- Според МЗХГ до момента са преведени 2,05 милиона лева по de minimis от Държавен фонд „Земеделие“ на 364 стопани в Ямболско и Бургаско, в седемте общини засегнати от чумата по дребните преживни животни. Обезщетения ще получат не само стопаните, чиито животни са евтаназирани, но и всички, които имат загуби от нереализирано мляко.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	04.2018	05.2018	06.2018	07.2018*	08.2018*
България	57,19	56,86	56,56	56,00	57,00
ЕС (13)	60.92	59.05	58.30		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	04.2018	05.2018	06.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	269.9	283.6	299.24	+5.5	-20.7

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	04.2018	05.2018	06.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1760.0	1840.0	1808.0	-1.7	+37.8
ЕС (28)	1019.0	1107.0	1122.65	+14.1	+9.1

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	04.2018	05.2018	06.2018	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1031.0	1020.0	1003.0	-1.7	0.0
ЕС (28)	635.64	651.3	657.2	+0.9	-6.4

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Най-позитивната новина през месеца е одобрението от ЕК на споразумение за свободна търговия между ЕС и Япония. Япония е третата по големина икономика в света. Споразумението предвижда да бъде облекчен износа на японски автомобили и части за европейския пазар, в замяна да отпаднат митата за износ на селскостопански стоки, сред които сирена и вина.
- След срещата между председател на ЕК Жан Клод Юнкер и американския президент Доналд Тръмп през месеца във Вашингтон, бе съобщено, че ЕС ще приеме вноса на поголеми количества соя и втечен природен газ. Предвижда се да започнат преговори за сключване на споразумение за свободна търговия, целящо да намали бариерите пред търговията между страните, което вероятно ще съдържа част от замразеното преди година Трансатлантическо споразумение за свободна търговия (ТТИР). Ангажимент, който са поели и двете страни е да се работи за промяна на Световната търговска организация за да се прекратят нежелани търговски практики.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Спадът при цените на едро на говеждо и телешко месо продължи и през м. юни, достигайки ниво от 4,29 лв./кг кланично тегло. Ценовото равнище се задържа над отчетеното за същия период на 2016 г., докато в ЕС се наблюдава спад под нивото на предходната година през първите седмици на месец юли. Прогнозира се цените да нарастват през идните два месеца, което се обуславя най-вече от свиването на производството през летните месеци.
- Произведеното през 2017 г. говеждо и телешко месо в кланиците отбелязва ръст с 9% спрямо предходната година, докато производството в стопанствата намалява с 5%. Общото произведено в страната количество през изминалата година възлиза на 17 519,4 тона, което е над нивото от 2016 г. – 17 462,5 т. Повишението се дължи на ръст в средното кланично тегло на едно животно, докато броят на закланите говеда намалява.
- През м.юни цените на едро на свинско месо започнаха да се покачват, а очакванията са тенденцията да продължи и през следващите два месеца. Основания за това дава позитивния тренд на цените в ЕС, които отчитат увеличение с 0,2% спрямо предходния месец.
- През 2017 г. в страната са произведени 75 160 тона свинско месо, което е с 3% над произведеното количество през 2016 г. Увеличението на производството се дължи основно на повишеното промишлено производство – с 4%, докато производството в стопанствата намалява (-13,6%).
- Цените на тон кланично тегло на пилешкото месо ще се задържат на нива от 2,95-3,00 лв./кг, като причините за това са, както увеличеното производство в страната, така и понижението в цените на европейския пазар.
- Производството на месо от ДРД през 2017 г. е намаляло с 4% на годишна база. По значително е намалението произведеното месо от кози – с 9%, докато при овчето месо намалението е в размер на 3%. Отчетените намаления се дължат на пазарна цикличност, а не на някаква тенденция.

Важни събития през юли 2018

- Определената единична ставка за подпомагане на животновъдите претърпели загуби от разпространението на Чума по дребните преживни животни от засегнатите седем общини в областите Ямбол и Бургас е в размер на 55 лв. за една овца-майка/коза-майка. Размерът на единичната ставка за животновъдите от трите общини, в които е наложена едноседмична възбрана за продажба на сурово мляко е 22 лв. на овца-майка и/или коза-майка.
- Повишен е размерът на минималната помощ по Регламент 1408/2013 за регистрираните по Наредба №3 от 1999 г. земеделски стопани – 15 лв. за една овца-майка и/или коза-майка.

Цени, лв./тон кланично тегло

	04.2018	05.2018	06.2018	07.2018*	08.2018*
Говеждо и телешко месо	4659	4360	4291	4400	4600
Свинско месо	2868	2877	3187	3300	3400
Пилешко месо	3063	3070	3016	2950	3000
Агнешко месо	11382	12167	12138	-	-

*Прогнозни цени

- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Съгласно доклад на [FAO](#), производството на месо в глобален план ще достигне 336 млн. тона през 2018 г., отчитайки най-сериозен ръст от 2013 г. насам. Растежът ще е движен основно от производството на свинско и птиче месо, докато при говеждото и овчето месо увеличението ще е по-слабо.
- На база стойностите на глобалния индекс на цените за първото шестмесечие на 2018 г. е отчетено средно увеличение с 3% при говеждото месо и с 27% при овчето месо. При птичето месо се наблюдава намаление с 2%, както и при свинското – с 4%.
- Износът на овче и козе месо от ЕС през първата четвърт на 2018 г. бележи спад със 17% спрямо същия период на предходната година. Причините са в намаления експорт за ключови партньори от Близкия изток (Оман, Йордания, ОАЕ), а също и преустановяването на вноса в Алжир. Като резултат се очаква консумацията на овче месо да се задържи стабилна и дори да се увеличи, предвид натиска върху цените.
- Експортът на птиче месо от ЕС нараства с 8% за периода януари-април 2018 г. в сравнение със същия период на предходната година. Същевременно внесеното количество птиче месо от Бразилия намалява с 45%, поради въведените ветеринарно-санитарни ограничения в Общността. Поддържането на ограничителните мерки ще поддържа ръста на цените на птичето месо в ЕС.

Основни износители и вносителки на месо в световен мащаб през последните години

Източник: FAO, Food Outlook, <http://www.fao.org/3/a-I8080e.pdf>